

Zgodba o pastirju Pavlu

3. Dvojčka

eter in Pavel sta v domači hiši lepo uspevala. Bila sta krepke rasti, čedne zunanosti, prava fantiča od fare, čeprav sta dopolnila šele sedmo leto. Bila sta vedno skupaj in velika prijatelja; toda nevarnost je pretila, da se jima medsebojne prijateljske vezi prej ali slej zrahljajo, če ne popolnoma raztrgajo; zakaj bila sta si povsem različne in docela nasprotujoče si narave. Peter je bil pogumen in odločen dečko, da bi ga vsakdo vzljubil, ako bi ne bil obenem na vse pretege trmast in svojeglav. Zavedal se je svoje moči in veljave ter nosil glavo vedno pokonci. Nobenega svojih vrstnikov se ni bal in zlepa se ni komu uklonil; če mu ni bilo kaj po volji, se je kratko in malo uprl; in če ni šlo drugače, se je tudi do krvavega stebel. Domov je često prišel

z vidnimi praskami in s težkimi buškami, kar pa je moško prenašal in previdno prikrival. Tožaril ni nikdar, zameril nobenemu; »tepežkarju« je drugi dan prvi privoščil lepo besedo in mu po potrebi odlomil tudi kruha, ki so mu ga mati dali na pašo; prav nič ni maral vedeti, da sta si bila kdaj v laseh. Tak je bil ta vihravi neugnanec.

V nasprotju s sicer naravnim, a le preburnim in previhravim in presvojglavim Petrom pa je bil Pavel tihe, mirne, nekoliko sanjave narave, s silno živahno domišljijo in z zlatim srcem, ki bi si ne upal niti črva pohoditi, kaj še, da bi na svojega tovariša z zlim namenom roko položil.

Pastirčeka sta bila oba, Peter in Pavel. Pasla sta po samotni širni planjavi. Mir božji je kraljeval vsepovsod. Ta samota je na mirnega, sanjavega Pavla vplivala blagodejno, osrečujoče; živahnega Petra pa je naravnost morila in ubijala. Nikoli mu ni dišalo enolično pastirčevanje; zdavnaj bi se bil že uprl, ali pred starši je imel spoštovanje. Očetova ali materina beseda mu je le bila sveta. Toda odkar so imeli doma par konj v hlevu, ni mogel več strpeti in zdržati na paši; prej ali slej se bo — uprl, to je gotovo, kakor da bi mu bilo že napisano na čelu, in bo dal na lep ali grd način slovo pastirčevanju.

Pasla sta naša znanca številno govedo. V poletni vročini ni bil to lahek posel; žival je rada uhajala v škodo. Treba se je bilo veliko truditi, da sta jo sproti zavračevala in zganjala nazaj na pašnik. Posebno tiste sobote popoldne, ko je bilo ozračje mehko in soparno, da bi človek kar stoje spal, je bil velik direndaj na pašniku. Od sile je bila takrat živina nemirna. Vznemirjale so jo sitne muhe, ki so jo nevsučno pikale, in ostri brencliji, obadji in komarji, ki so jo zbadali do krvi. Na vso moč se jih je žival otepavala, a otepsti se nepridipravov le ni mogla. Pa je zdaj to, zdaj ono živinče dvignilo rep pokonci in: bzz, bzz! zbežljalo daleč, daleč. Pastirček, ti pa tekaj za njimi in vračaj zbežljance, zbežljanke in zbežljančke! Tako je z ene strani zavračal Pavel vole, ki so zašli daleč od pašnika v deteljo. Takrat pa je na drugem koncu poskočila od mrčesa vbodena krava in zbežljala; ustavila se je šele tam daleč na sosedovem travniku. Na obeh

krajih ni mogel hkrati zganjati Pavel, zato je zaklical: »Mar ne vidiš, Peter? Brž, brž skoči in zavrni kravo!« Peter pa ni maral skočiti in zavrnuti krave. Rekel je: »Jaz je že ne grem vračat, le ti jo pojdi!« In res ni šel, moral je iti Pavel. In ko jo je Pavel res zavrnil, mu je zbežljala junica proti gozdu, za njo jo je ucvrlo še neumno tele, za teletom se je zapodila krava molznica in voli so zašli iznova v škodo. Kolikor je le mogel, je tekal Pavel za živino, a vsemu seveda ni bil kos. Klical je Petra na pomoč, ga prosil, rotil — nič! Peter se mu je uprl: kar nič ni maral slišati in prav nič pomagati. To je bil križev pot vse popoldne za Pavla; šele ko je sonce zašlo, se je nemirna žival pomirila in je ponehal direndaj na pašniku. Tedaj pa je bilo treba gnati domov. Na veliko Pavlovo začudenje mu je Peter pomagal in še dosti rad. Doma je moral seveda Pavel sam privezovati živino v hlevu, Peter pa se je tačas ščeperil na hišnem pragu in požvižgaval dekli, ki je imela posebno ob sobotnih večerih polne roke dela. Ko ga je ta zaslišala, mu je velela, naj nanosi drv v kuhinjo, da bo prej večerja. Peter se je tudi nji postavil po robu in odgovoril: »Jaz ti že ne bom drv nosil v kuhinjo, naj jih le Pavel.« In jih res ni, moral jih je Pavel.

V ponedeljek zjutraj je bilo treba zopet gnati živino na pašo. Pavel je bil že pripravljen, Petra pa ni bilo nikjer videti. In ko so ga priklicali, se je izmikal in upiral, nazadnje pa naravnost uprl, pomislite — materil! »Jaz že ne bom pasel živine,« je rekel, »naj jo le Pavel.« Ali mati niso poznali šale; pisano so pogledali Petra in mirno, a odločno ukazali: »Še jo boš pasel še! Pavel je še premajhen za toliko repov. Saj oba komaj zmoreta v tej vročini.« In ko beseda ni takoj zalegla, so vzeli palico v roke in Peter je moral — rad ali nerad — pomagati Pavlu živino gnati na pašo.

Ali na paši se je znesel zato Peter nad Pavlom; zmerjal ga je, mu zbil kruh iz roke, ga suval, tepel, kamenje vanj metal, da je bilo res grdo in prav nič bratovsko. Pavel se mu je izmikal in izogibal; vse je mirno prenesel in nič ni odgovarjal. To pa je še bolj podžigalo Petra, da se je še huje znašal nad ubogim Pavlom; pa tudi novi naval jeze in sovražnosti je pretrpel Pavel brez besede. Peter se je zdaj razjaril tako silno, da je kar besnel. In ker ni našla njegova sproščena jeza nobenega odziva v mirnem Pavlu, v tem emerikavem sanjaču, ki »ni za ta svet«, se je spravil nad precejšno skalo ob položni meji, jo obmetaval s kamenjem, dvigal z debelim kolom, polagal in zopet dvigal, da se je naposled premaknila in zakotalila v dolino. Takrat se je zasmejal Peter, počil z rokami in zaklical: »Vidiš, pa sem ji le dal! Pa sem jo le ugnal!« Tako je zaklical veselo, stekel k Pavlu, ga prijel za roke, se zavrtel z njim po trati in mu šepnil: »Pavle, jaz te imam rad! Ti boš zdaj počival, jaz bom pa sam pasel, da veš!« In je res sam pasel in zavračal živino do večera.

Drugo jutro je bilo treba zopet gnati živino na pašo. Še nikoli ni Peter tako nestrpno čakal, da bi bil že na paši. Preden sta odgnala, je stopil

Pavel k materi; Petru so se zatresle hlačke. »Zdaj bo počilo,« je mislil, zakaj bil je prepričan, da ga bo Pavel zatožil. Toda ta ga ni šel tožiti, ampak le prositi zanj. »Veste, mama,« je pričel Pavel, »Peter rad vozari, jaz pa rad pasem. Močan sem že in nič se ne bojim. Kar sam bom pasel, Peter pa naj gre z očetom, ki gredo s konji na polje.« Mati niso marali nič slišati o tem, ali Pavel je toliko časa prosil in prosil, da jih je nazadnje le preposil in so se naposled vdali. »Pa le za poskušnjo!« so odločili.

Peter je od veselja poskočil in zavriskal. In ko je Pavel odgnal na pašo, je stekel za njim, mu stisnil roko in zatrjeval prav iz dna srca: »Pavel, ti si moj ljubi bratec, moj najboljši prijatelj! Nikdar ne bom pozabil tvojih besed, ki si jih zastavil zame pri materi.« — »Prav! Prijatelja sva in ostaneva, saj sva vendar rodna brata.« In res sta ostala prijatelja, zvestejša kot kdaj prej, tako da nista mogla prebiti drug brez drugega. Zvečer sta si pripovedovala, kar sta doživela čez dan.

Peter je z očetom vozaril in bil vedno dobre volje, čeprav je bilo dosti trdega dela. »Hm, za hlapca mi zaleže, veš, ta mali pobalin,« so ga pohvalili oče materi. Pavel pa je pasel živino in bil ves srečen in od srca vesel, ko se je na paši po svoji volji razgovarjal z živinico, s tički, z metulji, s hrošči, cveticami in travicami in nemoteno občudoval božje stvarstvo.

Pravljica o Petru in Pavlu

4. V varnem zavetju

oslej je bil Pavel sam svoj gospod na paši. Prav zadovoljen je bil, da mu razboriti bratec Peter ni več kalil ljubega miru. Peter se je rad metal in pretepaval, Pavel seveda tega ni maral. Peter je vsako mravljišče, ki ga je zagledal, razkopal in razbrskal, Pavel pa je tako početje grajal; pa spet ni bilo edinosti med njima. Peter je živino pretepal, kadar je ušla v škodo in jo je moral vračati, Pavel je pri tem žalostno gledal in ga svaril; pa je nastal po nepotrebnem prepir. Peter je tudi rad za ptički stikal, se z jajčki igral in gnezdeca razdiral, Pavel je branil in jokal: pa je Petra ujezilo, da ga je proглаšal za sanjača, ki ni za nobeno rabo, saj se še braniti ne zna, kaj še spoprijeti se in rav sati

in kavsati, kadar ga drugi naskočijo. Pred Petrom je imel torej poslej mir, ki si ga je tako želel, a si ga doslej na noben način ni mogel priboriti; četudi je imel poslej več posla z živino, je vendarle potekalo pastirčevanje v najlepšem redu in miru, tako da je bil Pavel na paši zdaj resnično zadovoljen in srečen.

V samoti in miru se je Pavel rad udajal svojemu sanjarenju, če le ni nagajala živina. V vsaki stvarci je gledal božje delo. V njegovi domišljiji je vse okrog njega kar oživelo in govorilo: zelena travica in pisane cvetlice, nizko grmovje in visoko drevje, drobni kamenčki ob potu in mogočne skale na robu pašnika, skakljajoči ptički v grmovju in mirna živina na trati, beli oblaki na nebu in zračne plasti nad zemljo, prečudno se svetlikajoče ob toplih sončnih žarkih. Z vsemi temi stvarmi je živel Pavel, jih ogovarjal in se pogovarjal z njimi. Vse v prirodi se mu je zdelo tako naravno, preprosto, prvotno, kakor da pravkar prihaja naravnost iz Stvarnikovih rok. Tudi sam se je čutil, da spada v okvir božjega stvarstva.

In vse te božje stvari so bile dobre in prijazne z njim, kakor brat z bratom, prijatelj s prijateljem. Tako je imel Pavel brez števila dobrih

bratcev in zvestih prijateljčkov, kamor koli se je ozrl. Ni čuda, da se je tako silno rad mudil na pašniku, da je bil nad vse vesel, zadovoljen in srečen med svojimi bratci in prijateljčki v božji naravi.

Le eno je bilo na pašniku izven okvirja veselega in srečnega življenja; le eno je motilo blagodejni mir in tiho samoto, ki sta sicer vladala na prostrani planoti: veliki leseni križ, ki se je dvigal nad potjo, na katerem je med nebom in zemljo visel in umiral Bog, naš Odrešenik in Gospod Jezus Kristus. Te žaloigre, ki se je odigrala že davno, pastirček Pavel kljub materinemu pouku ni mogel doumeti. Zato je spočetka pogled na križ motil njegovo ubrano in veselo razpoloženje med prijateljčki in bratci na paši; Kristus na križu je kalil njegov dušni mir, mu begal pamet, stiskal srce in vzbujal strah in grozo. Mati so ga poučevali, zakaj je bil Kristus Bog križan: da zavoljo naših grehov in da je greh tisti, ki je kriv Njegovega trpljenja. Pavel je poslušal, prav vneto je poslušal, toda njegova glavica je bila takrat le še premajhna, da bi mogla sprejeti vase velike resnice o Kristusovem trpljenju. Slišal jih je, doumel pa ne; pri enem ušesu je šlo noter, pri drugem ven, do srca mu ni prišla nobena. A nekaj mu je od materinega pouka le ostalo; ne v srcu, v spominu: Kristus Bog je trpel; trpel je za nas; za naše grehe... Ob gledanju na križ nad potjo se mu je začelo poslej polagoma odpirati in svitati v glavi. Spoznavanje o Kristusovem trpljenju je naraščalo in se razgibavalo obenem v njegovi notranjosti. In ko je začel doumevati, kolikor je v svoji otroškosti zmoget, ga je grabilo v srcu, čim dalje bolj grabilo. Naposled mu je do dna pretreslo dušo, mu vzbudilo resnično, globoko sočustvovanje in usmiljenje s križanim Bogom, ki je za naše grehe toliko trpel.

Pogled na križ mu zdaj ni več vzbujal strahu in groze, nego veliko, veliko otroško ljubezen do milega Jezusa, kateremu je obenem v svoji otroški preprostosti zatrjeval, da se hoče varovati greha, ki je kriv Njegovega bridkega trpljenja. Zdaj se torej Pavel ni več bal križa; trpeči Kristus na križu je na vsej širni planjavi postal njegov največji in najboljši prijatelj, kateremu je obljubljal dan na dan večno zvestobo in ljubezen.

Vreme se je za nekaj dni nekoliko shladilo, živina se je še dosti rada pasla in ni preveč nagajala. Najrajši je pasel Pavel po planjavi nad potjo, kjer je stal veliki leseni križ. Postajal je ob križu in gledal v Kristusa, ki je na rokah in nogah pribit visel na križu. Živa domišljija mu je nehote prikazovala globoke rane Kristusove; pri tem je po svoje doživljal Kristusovo trpljenje. V takih trenutkih so mu tiho zapolzele solze po licih. V dno srca se mu je smilil ubogi Jezus, ki je visel pred njim razpet na križu. In tako neusmiljeno suh je bil trpeči Kristus. Prav zlahka bi mu preštel vsa rebra na zmučenem telesu.

51 Ko je nekoč stal pod križem in se oziral na trpečega Kristusa, je spoznal, da je že videl nekje Gospodov izmučeni obraz, njegove bridke rane in trnjevo krono. Le kje? Oh, kdo drugi je tako podoben Kristusu na križu kakor tisti berač, ki se večkrat prikaže ob potu kar nenadoma in prosi njega — pastirčka za milodar. Vselej je še podaril Pavel čudnemu prosjaku svoj kos kruha. Ko pa se je ozrl nato na križ, je videl, da drži Kristus na križu tisti kos kruha, čudnega berača pa ni bilo nikjer več videti.

Zgodilo se je, da se skrivnostni berač ni prikazal več dni na pašniku. Takrat se je Pavlu še posebno zasmilil ubogi Kristus na križu, ki je bil tako suh in tako zelo podoben beraču, kakor da bi si bila brata. Rekel si je: »Beračev kruh je užival doslej ljubi Jezus na križu, pa je še vedno tako suh in reven; kaj bo poslej, ko berača ni več?« Tako je torej govoril preprosti pastirček, stopil s kosom kruha v roki pod križ in ga ponudil Kristusu na križu, rekoč: »Glej, ljubi Jezus, berača ni več, pa vzemi od mene ta kos kruha; tako si reven in suh, se boš vsaj malo popravil in zredil.« Kristus je resnično snel roko z žeblja ter hvaležno sprejel ponujani mu kos kruha. Takrat pa so voli zašli v deteljo. Pastirček je skočil za njimi in jih zavrnil. Ko je pritekel nazaj k znamenju, je v svoje veliko veselje zapazil, da je ubogi Kristus na križu že povžil kruh. Zato je rekel: »Ljubi Jezus, še Ti ga bom prinesel, vsak dan Ti ga bom nosil. Boš že videl, kmalu se boš popravil in zredil.« In res je tako delal: dan na dan je prinašal kose kruha Kristusu na križu, sam ga pa ni nič jedel; zato je močno shujšal. Mati so to opazili in so mu še večje kose kruha rezali, pa še belega so mu pridevali, kadar so ga pekli. Pavel je pa le še bolj hujšal. Zbali so se za fantičkovo zdravje in potožili očetu: »Pavel se mi smili, kar vidno hujša. Kaj bo?«

»Hm, le zakaj si delaš po nepotrebem težke skrbi?« so odgovorili oče. »Fant raste, saj vidiš; poglej no, kakšen dolgin je že! Vročina pritiska in ta zdeluje človeka; tudi na paši je ni premalo, posebno še, kadar moraš skakati za nagajivo živino in se potiš, da se ti od znoja kar srajca prileplja na kožo. He, to niso mačkine solze, toliko repov vzdržati v redu, da ti ne uhajajo v škodo.«

»Pa je le Pavelček močno shujšal; to ni dobro znamenje.« pripomnijo mati.

»No, to je, da je shujšal. Pa to ni nič! Hm, da je le zdrav. Kaj hočeš še več?«

»Saj to se vpraša: ali je zdrav? Kaj meniš, no?«

»Hm, ali ne jé rad?«

»Rad, prav rad.«

»Hm, ali ne spi rad?«

»Rad, prav rad.«

»No, vidiš! Dokler otrok rad spi in rad jé, kakor naš Pavle, mu ni sile.«

»Torej ni nevarnosti za njegovo zdravje?«

»Ne! Odločno ne!«

Mati so se potolažili.

(Dalje.)

